

Пројекат transparentnost.drustvoNOA.org

Срђан Попић, дипл. инж. ел.
новембар, 2006

Садржај

ПРОЈЕКАТ TRANSPARENTNOST.DRUSTVONOA.ORG	1
Садржај	2
Увод	3
Опис система	4
информације	5
субјекти	6
ток информација	7
Временски оквири остварења пројекта (timeline)	8
тренутно стање	8
увођење банке у систем	10
увођење веб сајта	12
коначница	14
Посљедице	15

Увод

Друштво НОА је невладина организација која почива на хуманим односима, првенствено према животињама, али и према осталим субјектима у околини. Тежње Друштва су да буде релевантан фактор у развоју хуманих односа, кроз едукацију, као и кроз указивање на деградацију животиња и утицај на креирање и измјене законских форми. Примјеном SWOT методе, уочене су снаге, слабости, могућности и пријетње Друштву, изнутра и извана.

Узимајући у обзир снаге Друштва као што су стручност, ентузијазам и веб сајт, и могућности европских трендова транспарентности, а у циљу искорјењивања слабости Друштва као што су недефинисана партнерства, као и подозривост могућих партнера и пријетњи као што су ниска свијест људи и мали број донатора, потребно је развити систем транспарентности који ће искористи наведене снаге и могућности.

Не само декларативна, транспатентност рада Друштва, је његово најјаче оружје и са њом је могуће слабости претворити у снаге, а пријетње у позитивне могућности. Такође, међусобно повјерење чланова ће овим бити подигнуто на највиши могући ниво.

Техничко-организациони модел којим ће се постићи максимална транспарентност Друштва, који је описан овим пројектом, назван је transparentnost.drustvoNOA.org.

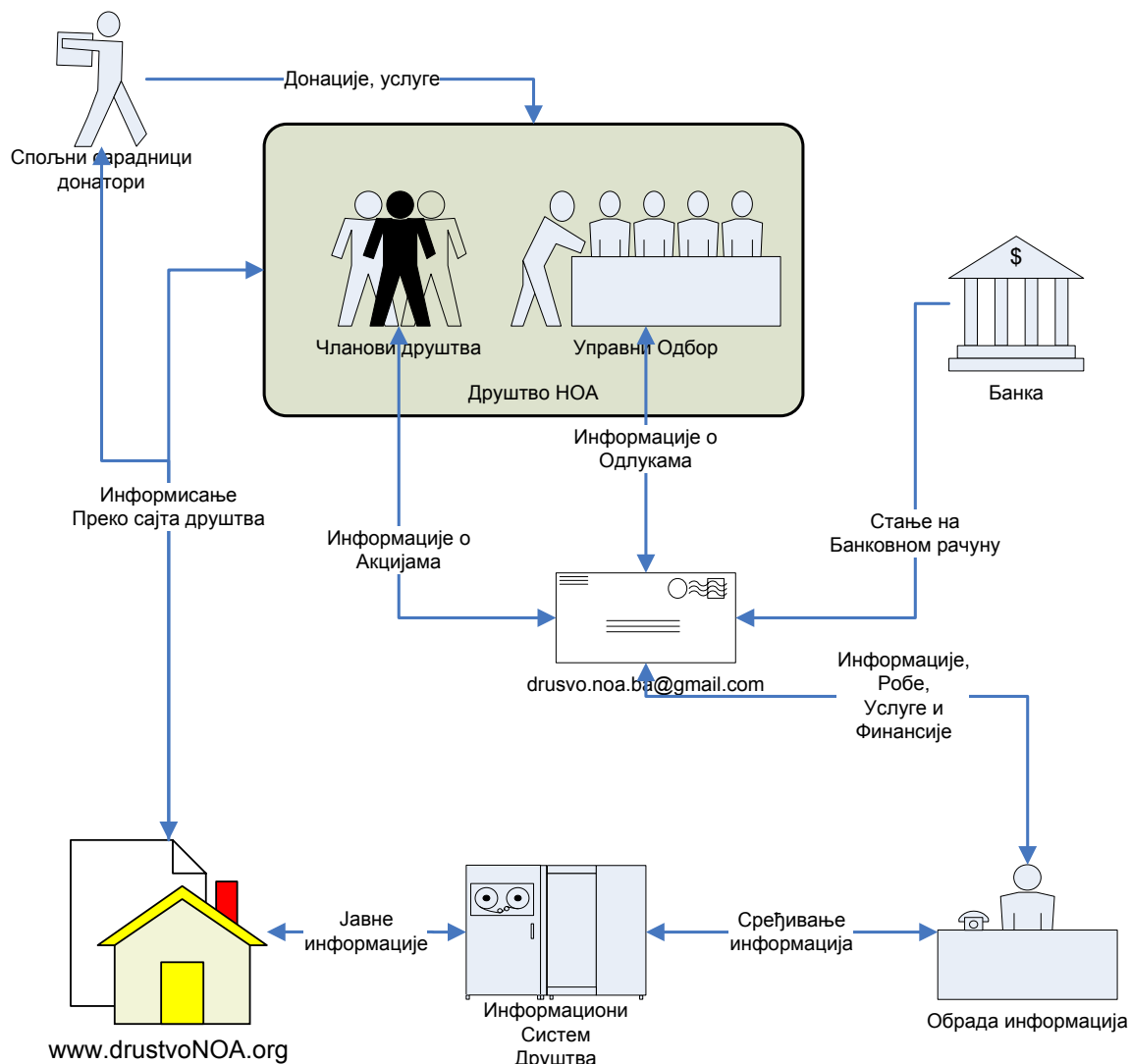
Опис система

Основна одлика овог пројекта је брза доступност свих информација везаних за Друштво. Доступност се обезбјеђује имплементацијом двије ствари:

- централизовањем свих информација у Друштву и
- постављањем нивоа повјерљивости информација.

Разичити нивои повјерљивости информација омогућују да одређене информације не могу доћи до субјеката у систему који имају нижи приоритет. Информације најнижег нивоа повјерљивости, као што су нпр. акције Друштва и слично могу бити изложени на веб сајту. На слици 1 је приказан *workflow* читавог система.

transparentnost.drustvoNOA.org

слика 1. приказ система

информације

На слици 1 се види да се све информације, преко електронске поште, уз обраду и сређивање смјештају у централни информациони систем Друштва, одакле су доступне, (назад) преко електронске поште и/или веб сајта свим члановима друштва, као и спољним сарадницима, односно донаторима. Ваља нагласити да се приликом обраде информација поставља и њихов ниво повјерљивости, тако да неке информације, постају недоступне неким субјектима овог система. На примјер, један спољни сарадник не може да добије информације везане за друге спољне сараднике и слично.

Основни извори информација су:

- **чланови Друштва** (достављају информације о новим пројектима, као и о томе докле се стигло са постојећим и који су резултати завршених пројеката),
- **управни одбор Друштва** (достављају управљачке информације, записнике са састанака и одлуке управе)
- **банка** (доставља стање на рачуну Друштва)

По самом типу, информације су:

- **опште информације** (информације о покретању новог пројекта, записници и слично...)
- **информације о услугама** (као што је рачено, у питању су информације о услугама које су чланови и/или спољни сарадници учинили за неки пројекат)
- **информације о робама** (нпр. прво би се појављивале информације о томе ко је и колико хране за птице скупио за неку акцију, а затим би дошле информације о томе да је пријем исте хране потврдила овлашћена особа за коју смо скупљали)
- **информације о новцу** (како је банка то мјесто гдје би требало да долазе новци за Друштво, иста је у могућности да свакодневно шаље извјештаје о доласку новца на рачун као и о његовом одласку. Друге информације о новцу, биле би везане за правдање трошкова и одлуке управе и/или скупштине Друштва о издвајању новчаних средстава за неку акцију/пројекат)

субјекти

Као и у сваком систему, глобално, се сви субјекти дијеле на активне и пасивне, гдје се под пасивним субјектом не сматра објекат (као у српском језику) него је то субјекат који има једносмјерну комуникацију, односно само шаље информације, али их не добија назад. Једини пасивни субјект у овом систему је *банка*. Нормално, како је објашњено прије, због различитих нивоа повјерљивости информација, није могуће да сваки субјекат добије сваку информацију.

Субјекти у систему су:

- **Друштво**, који се састоји од два ентитета, *чланови Друштва* и *управни одбор Друштва*. Сваки дио овог субјекта (читај: *сваки члан Друштва*) обавезан је да све информације релевантне за Друштво проследи према електронској пошти, односно према субјекту *обrade информација*.
- **Банка** је пасивни субјект који свакодневно доставља информације о стању на рачуну.
- **Обрађивач информација (процесор)** је субјект који све пристигле информације обрађује и смјешта на одговарајуће мјесто у централном информационом систему.
- **Спољни сарадник/Донатор** је класа субјеката (представља више стварних инстанци) која не припада Друштву али утиче на његов рад. Ту спадају донатори неких акција, скупштина Града, министарства, итд... Ови субјекти могу давати услуге (или неку врсту подршке), робе и новчана средства друштву, а за узврат тражити изјештаје о акцијама у којима су на неки начин учествовали. Ако сви остали субјекти буду слали информације, достављање извјештаја спољним сарадницима ће бити формалност јер све релевантне информације се већ налазе у информационом систему.
- **Веб сајт** је субјект који јавне информације (информације са најнижим нивоом повјерљивости) са централизованог информационог система Друштва, приказује на интернету.

ток информација

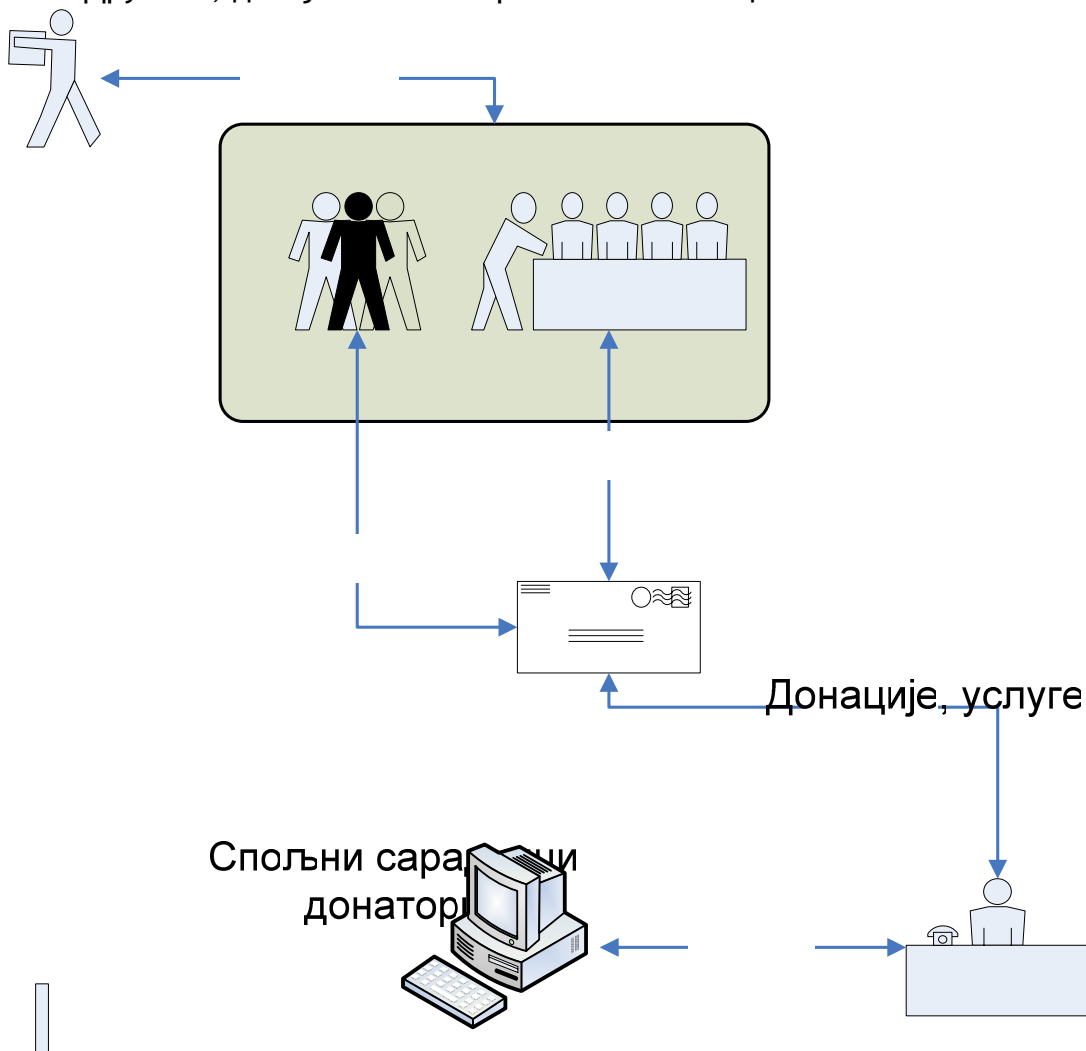
На слици 1 су, такође, приказане и везе између субјеката које представљају токове информација. Већина ових веза је двосмјера чиме се сугерише да већина субјеката може да пошаље информацију као и да је затражи. На примјер: *члан друштва који је надлежан за један пројекат може да пошаље у централни информациони систем најновије вијести о пројекту који води, а да затражи информације о стању неког другог пројекта, или нпр. донатор може да провјери у којој је фази акција за коју је дао средства, затим да провјери које све нове акције постоје па да уплати нова средства за неку нову акцију.* Практично, број токова информација је једнак броју комбинација веза између субјеката система и покрива све могуће ситуације.

Временски оквири остварења пројекта (timeline)

Временски гледано, остваривање овог пројекта пролази неколико еволутивних нивоа, у којем је сваки од њих довољно способан за самостални живот.

тренутно стање

Тренутно, имплементацијом обавезног слања информација, од стране чланова Друштва, добијамо стање приказано на слици 2.

слика 2 тренутно стање

Као што се види, не постоји веб сајт, сервер за централни информациони систем и апликација за пријем стања рачуна банке (пошто ни нема банковног рачуна). Сервер информационог система друштва је на локалном машини (workstation), која може бити било који персонални рачунар. Инсталацију потребног софтвера (бесплатног, и незаштићеног ауторским правима) на систем ће извршити стручни чланови друштва,

Друштво Н

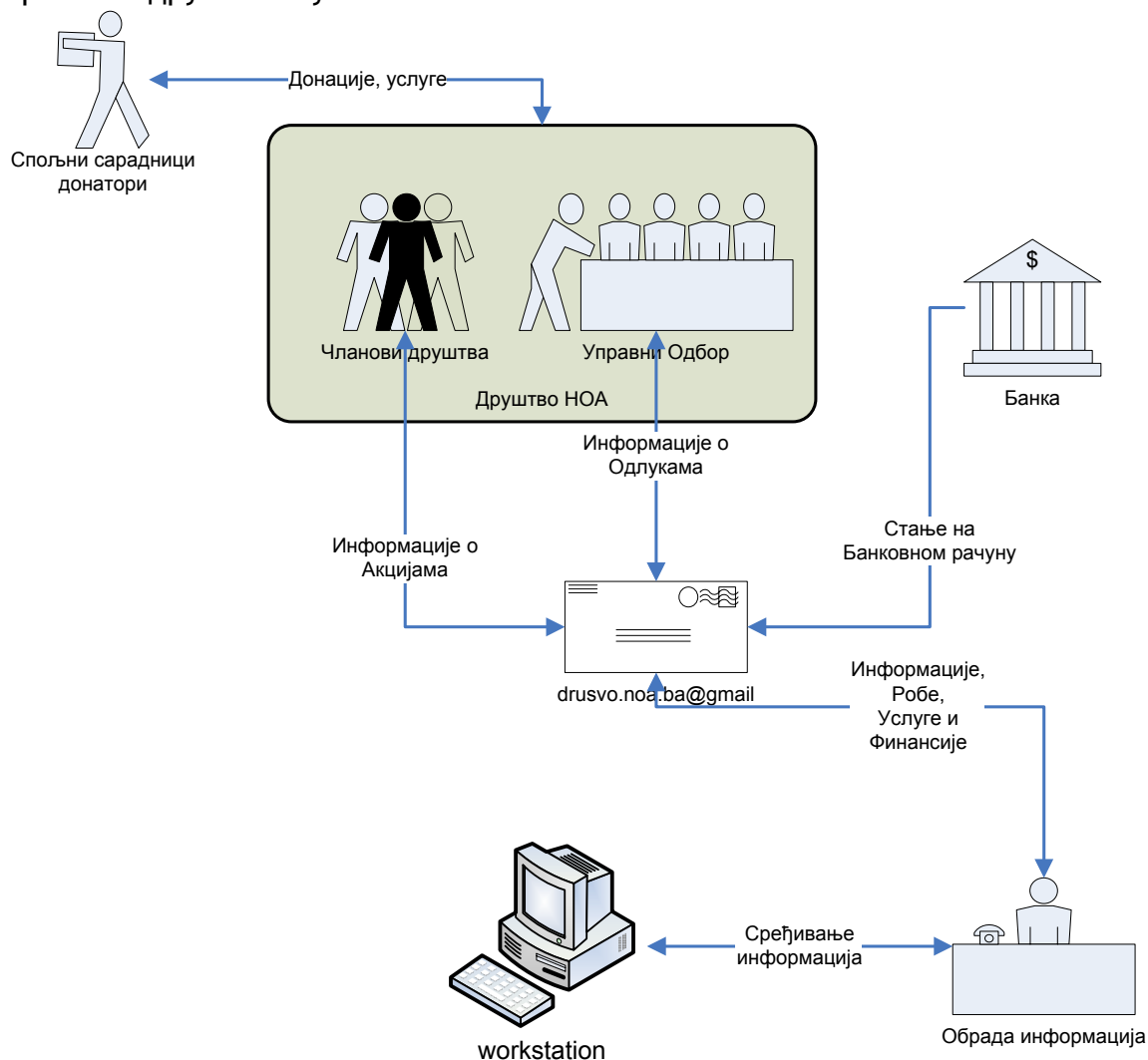
бесплатно. Без обзира на недостатак наведених дијелова система, и овакав систем је способен учинити доста тога за Друштво на плану транспарентности, а прихватање обавезе слања информација од стране чланства, и овакав, окрњен, систем постаје способен да пређе на сљедећи еволутивни ниво.

Трошкови тренутног стања су 0 КМ.

Вријеме за прелазак на овај ниво је 0 дана.

увођење банке у систем

Чим се отвори банковни рачун, могуће је да банка почне да шаље аутоматски дневна стања на централну тачку система (drusvo.noa.ba@gmail.com), развија се апликација за пријем ових информација и адекватно смјештање истих на workstation. На слици 3 је приказан други еволутивни ниво овог система.

слика 3. увођење банке у систем

Стручно чланство друштва је способно развити апликакцију за пријем и процесирање података постиглих од банке. Ово програмско рјешење (за уношење извода банке у систем), чланови друштва, дају на кориштење Друштву БЕСПЛАТНО. Овакав систем у потпуности може одговорити на све захтјеве транспарентности, да ли то били захтјеви чланова или спољних сарадника, са тим што би информације које се у коначници добијају са веб сајта, добијале са електронске поште.

Трошкови преласка на овај еволутивни ниво система су 0 КМ.

Вријеме за прелазак на овај ниво када се остваре сви предуслови (усвајање првог, тренутног стања и отварање рачуна у банци, као и аутомато слање стања рачуна) је 7 дана за тестирање и прилагођење софтвера за унос извода из банке.

увођење веб сајта

Да би се у систем увео веб сајт, чиме би се јавне информације могле добијати преко истог, потребно је регистровати фирму, поднијети затјеве за добијање бесплатног *web hosting*-а (смјештање сајта код неког провајдера) веб сајта друштва главним институцијама за *hosting* у земљи, као што су TEOL и BiHNet. Јавне информације се не би могле аутоматски постављати на веб сајт из сигурносних и техничких разлога, пошто веб сајт не би био на серверу који је под потупном контролом Друшва.

слика 4. увођење веб сајта

У току је израда веб сајта, као и форума друштва, чиме ће систем имати привидно исти изглед као и систем којем се тежи. Чланови друштва Трошкови преласка на ову фазу су минимално 30 КМ/годишње (ако се само буде закупљивало име домена **drustvoNOA.org**), а максимално Друштво НОА 80КМ/годишње (ако се буде морао плаћати и *web hosting*).

Вријеме за прелазак на овај ниво, ако буду испуњени сви наведени предуслови је 10 дана за подешавање сајта, форума и фото-албума.

коначница

Постављање система, какав је првобитно приказан на слици 1, изискује доста труда и трошкова Друшва. Извана, имплементација овог корака не би проузроковала много побољшања у односу на претходни корак, осим убрзања доступности информација (захтјеви за информацијама би се постављали на веб сајту и аутоматски, преко електронске поште би се добијали одговори). Изнутра, послије инсталације овог система, која би трајала неколико мјесеци, **обрађивач информација**, би се ослободио ручног ажурирања података, како у централном информационом систему тако и на веб сајту. Софтвер потребан за овај ниво је власништво чланова Друштва и биће уступљено Друштву на кориштење. Инсталација и кориштење овог софтвера ће бити бесплатно.

Трошкови преласка на овај ниво су око 3000КМ (једнократно за сервер на којем ће стајати централни информациони систем) + 200КМ/годишње (смјештање овог сервера код неког провајдера).

Посљедице

Примјеном овог система, на било којем еволутивном нивоу, остварила би се транспарентност рада Друштва, а озбиљност, стручност и посвећеност послу чланова Друштва би, самим постојањем оваквог система, била очигледна и спољним сарадницима и потенцијалним донаторима. Првобитне слабости Друштва (из SWOT анализе) би биле претворене у снаге, а пријетње би биле неутралисане.

Приједлог је да се тежи предзадњем еволутивном кораку, док се не омогуће средства за финални еволутивни корак.